

4) Novela zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

zavedenie zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami zamestnancov 1. a 2. rizikovej kategórie; nové povinnosti zamestnávateľov; úpravy vyplývajúce z rozsiahlych zmien v oblasti chemickej legislatívy

Zámer opatrenia: Upraviť povinnosti zamestnávateľa týkajúce sa ochrany zdravia pri práci súvisiace so zabezpečením zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov. Taktiež sa v jednom zákone upravujú podmienky činnosti pracovnej zdravotnej služby (PZS), ktoré boli v doterajšej právnej úprave rozdelené do dvoch zákonov, čo spôsobovalo problémy v aplikačnej praxi.

Obsah opatrenia:

- Dopĺňajú a upravujú sa niektoré definície a pojmy, medzi nimi aj pojem zamestnanec, ktorý po novom zahŕňa aj žiakov strednej odbornej školy a študentov vysokej školy pri praktickej výučbe
- Úrad verejného zdravotníctva (ÚVZ) vydáva, odoberá alebo mení oprávnenia na výkon pracovnej zdravotnej služby (PZS) a kontroluje plnenie podmienok jej výkonu, a taktiež vedie evidenciu vydaných, odobratých alebo zmenených oprávnení a zverejňuje ju na svojej web stránke; úrad tiež vedie a zverejňuje evidenciu podnikateľov, ktorý vykonávajú samostatne niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby
- Žiadosť o vydanie oprávnenia na PZS sa podáva písomne ÚVZ, ktorý ak sú splnené vydá takéto oprávnenie; oprávnenie sa vydáva na dobu neurčitú; oprávnenie neprechádza na právneho nástupcu a je neprevoditeľné
- Novela zákona určuje náplň činnosti PZS, ktorá v rámci dohľadu nad pracovnými podmienkami hodnotí najmä zdravotné riziká, ktoré ohrozujú zdravie zamestnancov pri práci, podieľa sa na vypracovaní posudkov o riziku, zúčastňuje sa na vypracovávaní programov ochrany zdravia zamestnancov, pripravuje rozboru pracovnej neschopnosti, chorôb z povolania a ochorení súvisiacich s prácou, zúčastňuje sa na organizovaní systému prvej pomoci u zamestnávateľa a vzdeláva zamestnancov na poskytovanie prvej pomoci a ďalšie činnosti súvisiace s ochranou zdravia zamestnancov
- Upravujú sa povinnosti zamestnávateľa týkajúce sa ochrany zdravia pri práci súvisiace so zabezpečením zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov prostredníctvom PZS a povinnosti zamestnávateľa súvisiace so zabezpečením hodnotenia rizika, vypracovaním posudku o riziku a kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík; po novom bude zamestnávateľ napríklad povinný:
 - zabezpečiť hodnotenie zdravotného rizika, vypracovanie kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík a posudku o riziku
 - zabezpečiť pre zamestnancov hodnotenie zdravotného rizika raz za rok a pri každej podstatnej zmene pracovných podmienok, ktorá by mohla mať vplyv na mieru zdravotného rizika a kategóriu práce z hľadiska zdravotných rizík
 - viesť a uchovávať evidenciu zamestnancov podľa kategórií prác
 - oznámiť bezodkladne po prehodnotení zdravotného rizika príslušnému orgánu verejného zdravotníctva každú zmenu podmienok výkonu práce, ktorá by mohla mať vplyv na zvýšenie zdravotného rizika prác zaradených do druhej kategórie a tým na ich zaradenie do tretej kategórie alebo štvrtej kategórie
- Pri fyzických osobách – podnikateľoch, platí povinnosť chrániť si svoje zdravie (a zdravie obyvateľov) len pri osobách vykonávajúcich rizikové práce – teda práce v kategórii 3 a 4; pri ostatných je ochrana zdravia pri práci v dobrovoľnej rovine
- Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť vykonávanie pracovnej zdravotnej služby buď vlastnými zamestnancami alebo zmluvne – dodávateľským spôsobom, a to:
 - lekárom so špecializáciou v odbore, verejným zdravotníkom, bezpečnostným technikom alebo autorizovaným bezpečnostným technikom pre zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do prvej alebo druhej kategórie
 - tímom pracovnej zdravotnej služby pre zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do prvej až štvrtej kategórie
- Zamestnávateľ, ktorý vykonával svoju činnosť pred účinnosťou tohto zákona, musí zabezpečiť vypracovanie kategorizácie prác z hľadiska zdravotných rizík a posudku o zdravotných rizikách pracovnou zdravotnou službou alebo zdravotníckym pracovníkom s príslušnou špecializáciou najneskôr do 31.12.2014; zamestnávateľ, ktorý začal vykonávať činnosť po nadobudnutí účinnosti zákona, musí splniť túto povinnosť do jedného roka od začatia činnosti

- Zamestnávateľ, ktorý zabezpečoval PZS vlastnými odbornými zamestnancami už pred účinnosťou novely je povinný oznámiť to príslušnému orgánu verejného zdravotníctva do 31.7.2014
- Regionálne ÚVZ budú vykonávať kontrolu činnosti PZS u zamestnávateľa a spolu s ÚVZ budú prešetrovať pracovné podmienky a spôsob práce fyzickej osoby pri podozrení na chorobu z povolania alebo ohrozenie chorobou z povolania
- ÚVZ a regionálne ÚVZ rozhodujú o návrhoch na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie ako aj o návrhoch na zmenu alebo vyradenie prác z tretej alebo štvrtej kategórie
- Novela zákona rieši aj postup uznávania choroby z povolania a určuje príslušné lehoty
- Zavádza sa tiež niekoľko ďalších povinností, a to:
 - povinnosť zabezpečovať pre zamestnancov pitnú vodu pri práci
 - povinnosť zamestnávateľa posúdiť záťaž teplom a chladom pri práci, a pri nadmernej záťaži teplom chladom je zamestnávateľ povinný zabezpečiť aj ďalšie opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov
 - povinnosť zabezpečiť posúdenie fyzickej záťaže pri práci a vypracovať prevádzkový poriadok pri zvýšenej fyzickej záťaži
 - povinnosť zamestnávateľa poskytovať očkovania zamestnancom, ktorí sú pri práci exponovaní biologickým faktorom, proti ktorým nie sú imúnni, ak je k dispozícii očkovač látka
- Novela prináša aj rozsiahle úpravy vyplývajúce z veľkých zmien v národnej a európskej chemickej legislatíve; ide najmä o podmienky týkajúce sa osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami, požiadavky na odbornú spôsobilosť na obchodovanie alebo odborné využitie veľmi toxických látok a zmesí, toxických látok a zmesí a dezinfekčných prípravkov na profesionálne použitie alebo prípravkov na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- Došlo tiež k zaokrúhleniu pokút za správne delikty, ktoré boli v pôvodných hodnotách prepočítaných konverzným kurzom na eurá; väčšina súm sa zaokrúhlila smerom nahor, pri niektorých správnych deliktoch tiež došlo k výraznejšiemu zvýšeniu hornej hranice pokuty z 33 193 € na 50 000 €

Názory proponentov:

- Pracovná zdravotná služba pozitívne ovplyvňuje úroveň zdravia zamestnancov pri práci, a to vo významnej miere, keďže jej základným zameraním je prevencia chorôb z povolania a udržanie zdravotnej spôsobilosti pracovníkov.
- U zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do druhej kategórie, je priznaných až 66 percent chorôb z povolania.

Názory oponentov:

- Znovu sa zvyšuje administratívna a finančná záťaž podnikania, pričom doterajšia úprava bola dostatočná na primeranú ochranu zdravia pracovníkov
- Popri zdravotných odvodov majú podnikatelia osobitne platiť za ďalšie úkony, ktoré by malo zamestnancom zabezpečiť zdravotníctvo.

Primárny zdroj: Novela zákona (č. **/2014) o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=4914>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: Schválené v NRS 25.6.2014; účinnosť od: 1.8.2014

Navrhovateľ: Ministerstvo zdravotníctva SR